

MEER MAMET

Ronald Geerts, Klaas Tindemans, Karel Vanhaesebrouck (eds.) *Willen jullie in zo'n wereld leven? David Mamet in Vlaanderen en de wereld*, Brussel: VUB Press, 2005, 230 p. (ISBN: 90-5487-385-X).

Een nuttige aanvulling op de hiervoor besproken *Cambridge Companion to Mamet* biedt het boek *Willen jullie in zo'n wereld leven? David Mamet in Vlaanderen en de wereld*. Deze publikatie die een aantal opstellen samenbrengt over zeer diverse aspecten van Mamets werk, is het resultaat van een gemeenschappelijk onderzoeksproject van de V.U.B. en het departement RITS van de Erasmushogeschool Brussel. Het boek pretendeert een dubbele primeur te zijn, ten eerste als cross-over tussen academisch en artistiek onderzoek en als poging om de schotten tussen academisch werk en artistieke praktijk te neutraliseren. Dat het om een interessant project ging bewijst de neerslag ervan in dit boek. Toch wil ik hier onmiddellijk aan toevoegen dat het geheel ongetwijfeld erg academisch is en ook de zgn. "case studies" zijn grotendeels afstandelijke, kritische beschouwingen. Een deel van het project was blijkbaar de opvoering van *Edmond* met bijhorend een studie van repertoire, casting en opvoeringspraktijk. Precies over dit onderdeel waarin de praktijk voorop staat, vindt men nauwelijks iets terug in het boek.

Toch zijn er heel wat bijdragen waar de klemtoon ligt op de praktijk van het theater en het acteren. Zo behandelt Klaas Tindemans bv. Mamets acteetheorie, waarbij hij uitgaat van diens boekje *True and False. Heresy and Common Sense for the Actor* (1997). Twee uitgangspunten bepalen Mamets ideeën over acteren: de waarachtigheid van de acteur en zijn onvoorwaardelijke vertrouwen in de dramatische tekst. Heel revelerend is de bijdrage van Paul De Bruyne die overtuigend aantoont dat Mamets typische schriftuur van flitsende zinnestukjes sterk aanleunt bij de trainingstechnieken van Sanford Meisner bij wie Mamet als 21-jarige student een acteer-workshop volgde in New York.

Heel informatief is de bijdrage van Johan Callens over de achtergrond en context van het theater in Chicago, waar de wortels van Mamets werk liggen. In de jaren '70 kende het theater in Chicago een ware heropleving. Veel stukken van Mamet werden hier gecreëerd. Callens wijst ook op de invloed van Viola Spolin, wier *Improvisation for the Theatre: a Handbook of Teaching and Directing Techniques* (1963) een grote impact had, niet alleen in het theater. In tegenstelling tot Lee Strasberg wiens methode gebaseerd is op emotionele herinnering, wortelt

die van Spolin in tegenwoordige handelingen. Niet alleen de theatercultuur van Chicago, maar ook de typische "humanistische vrijdenkerstraditie" - kritisch en democratisch - van deze stad blijft het werk van Mamet verder bepalen.

Karel Vanhaesebrouck exploreert het belang van de Joodse identiteit en het problematische karakter van de hedendaagse gender-verhoudingen in Mamets werk. Zijn personages worden steeds weer gedwongen hun eigen mannelijkheid en het bijhorende genderpatroon te herdefiniëren en hun Joodse identiteit in vraag te stellen.

Het theaterpubliek in Vlaanderen heeft vaak de gelegenheid gehad Mamets stukken in het Nederlands opgevoerd te zien. Vooral het Antwerpse Raamtheater heeft daarin - tot op heden trouwens - een belangrijke rol gespeeld. Het introduceerde de auteur destijds met een prachtige productie van *American Buffalo* (*Nen Belgische Leeuw*) in de regie van Walter Tillemans en bouwde in de loop der jaren a.h.w. een Mamet-traditie op. Maar ook verscheidene andere gezelschappen, zowel traditionele als meer vernieuwende groepen, namen Mamet op de affiche. Ronald Geerts geeft een overzicht van deze opvoeringsgeschiedenis van Mamet in Vlaanderen. Opvallend is dat de stukken heel vaak aangepast werden aan de Vlaamse context. Meer in het bijzonder wordt ingegaan op de receptie van het controversiële *Oleanna*. Ik wil hier toch even aanstippen dat ook *Documenta* steeds veel aandacht heeft geschonken aan de Vlaamse opvoeringen van Mamets toneelstukken. Het is daarom des te meer verwonderlijk dat verscheidene, vaak grondige analyses die in dit tijdschrift verschenen zijn - o.m. over *The Woods* en *Oleanna*, niet vermeld worden in het bibliografisch materiaal.

Sven Vitse, die in dit nummer van *Documenta* de *Cambridge Companion to Mamet* bespreekt, is duidelijk geïrriteerd door de grote invloed van C.W.E. Bigsby op de Mamet-kritiek. Bigsby's lezingen die de stukken vooral interpreteren als een commentaar op of aanklacht tegen een samenleving waarin alles draait rond business, zijn volgens hem te simpel. Aan de hand van begrippen ontleend aan Lacan en Zizek tracht hij dieper te graven in de tekst van *Sexual Perversity in Chicago* en opent hij nieuwe perspectieven.

De belangrijkste aspecten van Mamets werk - ook zijn bijdrage tot de film krijgt enige, zij het beperkte aandacht - komen in deze Vlaamse "companion to Mamet" aan bod zodat deze bundel een stevige inleiding biedt.

Jozeef DE VOS